

K Ü L Ö N F É L É K

Lillafüredi vadászatok. Megmaradt erdőségeinknek egyik gyöngyszeme a Bükkhegység erdőrengetege, ennek is koronája az a négy kincstári erdőgondnokság, amely ezt a kis magyar Tátrát behálózza.

Nem csodáljuk, ha miniszterelnökünk és minisztertársai ezer gondjaik közepette egyszer-egyszer örömmel rándulnak ki ide felfrissülni, viszont *minden magyar erdész*, örömmel érzi át a házigazda szerepét, mert tudja, hogy kormányférfiaink vonzódását rövidesen az erdő megbecsülése követi.

Nincs értesülésünk róla, hogy a vadászat hogy sikerült, bizonyára jól. Azonban egy sajnálatos dolog mégis a fülünkbe jutott, t. i. az, hogy — jóllehet ezekben az erdőségekben a vadászatot a kincstári erdészeti személyzet kezeli, — azon az *erdészeti főosztály képviselve nem volt*. Amennyire minden magyar erdész házigazdának érzi magát *akkor, amikor ilyen előkelőségek az erdő vendégei*, annyira súlyt helyeznénk arra, hogy ilyen alkalmakkor *legfőbbjeink* képviseljék erdőtisztikarunkat, mert hiszen, egyebektől eltekintve, jól tudjuk, hogy ilyenkor nem egyszer igen fontos közérdekű kérdések nyerhetnek játszi könnyedséggel szerencsés megoldást.

Cz.

Változás a „Magyar Erdőgazda“ szerkesztőségében. A tiszajobbparti vármegyei erdészeti egyesületének lapja szerkesztőt cserélt.

A lapot eddig *Onczay László* ügyvezető-alelnök szerkesztette, de miután nagymérvű elfoglaltsága nem engedi meg, egyben az azzal szerves összefüggésben lévő ügyvezető-alelnöki állásról is lemondott.

Az egyesület ügyvezető-alelnökének lemondását egyáltalán nem volt hajlandó tudomásul venni s hosszú vita után úgy döntött, hogy *Onczay Lászlót* a lapszerkesztés alól felmenti és azt *Tóth Bódog* egyesületi tagra ruházza.

Mint e lapok szerkesztője, nem tudok szó nélkül elmenni e rövid híradás mellett, mert kétszeresen tudom értékelni azt a kitartó és céltudatos munkásságot, amit *Onczay László* kartársunk, egyben az O. El. E. választmányi tagja is, az erdészeti közügyek és a szakirodalom terén kifejtett. Amikor őt a szakirodalom hivatalos írói közül elköszöntjük, egészen bizton reméljük, hogy elpusztíthatlan agilitása ezen a téren, bár nem hivatalos formában, de éppen úgy, mint eddig, éreztetni fogja jóindulatú hatását.

Másfelől örömmel köszöntjük az új szerkesztőt is *Tóth*

Bódog kartársunkban, akinek egyéniségét lapunk olvasóközönségének bőséges alkalma volt értékes cikkeiből közelebbről megismerni.

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató választmánya f. hó 8-án Térfi Béla alelnök elnöklete alatt rendes ülést tartott.

Az ülés kezdetén Térfi alelnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg Bodor Gyula ny. min. tanácsos, választmányi tag elhunytáról, kinek emlékezete az ülés jegyzőkönyvében megörökített.

Az igazgató-választmány örvendetes tudomásul vette, hogy az 1926. évi számadás némi pénzmaradvánnyal zárult.

Az egyesület anyagi helyzetének megvitatásával kapcsolatban Czillinger János vál. tagnak a taggyűlés intenzív megszervezésére, az egyesületi élet élénkítését célzó szakosztályok alakítására és a vidéki erdészeti egyesületekkel való kapcsolatra vonatkozó indítványai egy bizottságnak adattak ki részletes javaslattétel végett.

Ugyanily célból kiadatott Czillinger János vál. tagnak az „Az Erdő” c. lapnak felélesztésére vonatkozó indítványa.

A titkár kérelme nyugellátása kérdésének rendezése tárgyában szintén bizottságra bízott előzetes tárgyalás végett.

Az egyesületet terhelő özvegyi nyug- és kegydíjnak a költségvetés keretében való emeléséhez az igazgató-választmány hozzájárult.

Titkár jelentést tesz az elnökség részéről Biró Zoltán vál. tag kezdeményezésére a legutóbbi választmányi ülés óta a belöldi termelésű vasuti talpfák átvétele és a tűzifa vasuti tarifái tárgyában a m. kir. államvasutak igazgatóságához, illetőleg a kereskedelemügyi miniszterhez intézett felterjesztésekről.

A vasuti talpfákra vonatkozóan már válaszolt a kereskedelemügyi miniszter úr s válaszából örömmel lehet megállapítani, hogy az államvasúti telítőtelepekről 125 km.-nél nagyobb távolságra fekvő termelési helyekről a talpfákért magasabb tásat magára vállalta, a hazai termelésű talpfákért magasabb egységárat térít meg és 6 százalékkal redukált áron az egészséges szíjacsot tartalmazó tölgytalpfák átvételét is elrendelte. Az erdei fenyőtalpfákra vonatkozóan még tanulmányok folynak.

A tűzifatarifák mérséklésére vonatkozó beadványra válasz még nem érkezett.

Biró Zoltán és Onczay László hozzászólása után az igazgató-választmány az elnökség lépéseit jóváhagyólag tudomásul veszi, a tűzifatarifák ügyének kisürgetésére az elnökséget felkéri és Vuk Gyula vál. tagnak azt az indítványát, hogy a vas- és vasbetontalpfák bevezetésének fenyegető veszélyére való te-

kintettel az egyesület felterjesztéssel forduljon a kereskedelemügyi miniszter úrhoz, egyhangulag elfogadja.

Czillinger János vál. tagnak indítványát, hogy az egyesület a magánszolgálatban álló erdőtisztek és altisztek szolgálati viszonyainak törvényhozási úton való rendezése érdekében a földművelésügyi miniszter úrhoz felírjon, a válaszmány egyhangulag magáévá teszi.

Több új tag felvétele után az ülés véget ért.

Névváltoztatás. A m. kir. belügyminiszter *Früstök* László István János semsei születésű, róm. kath. vallású, nő, m. kir. erdőtanácsos, mezőhegyesi illetőségű és ugyanottani lakos kérelmére saját, valamint Erzsébet és László nevű kiskorú gyermekei családi nevét az 1927. évi 150.252/VIII. számú határozatával „*Vitézy*“ névre változtatta át.

Apróságok. Az alábbi apróságokat, melyeket szolgálatom el látása közben, újságolvasás, vagy kollegiális eszmecserék során szedegettem össze, magam sem tartom másnak, mint ahogy a címben neveztem őket, nincs más céloom velük, minthogy az illetékeseknek egy pár „buckák közt termett“ eszmét ajánljak figyelmébe, hátha csak az egyikből is lenne valami, ami előbbre vinné a mi dolgunkat!

A rézgálic, meg a cserebogárpajod. A pestmegyei Izsák községben nagy homoki szőlőkultúra van, a határnak majd egy-negyedrésze, 5000 k. hold, szőlő. Ahol szőlő van, ott persze ismert dolog a rézgálic. Használja is a homoki magyar permetezésen kívül a saját és a lova lábára orvosságnak, belsőleg is (ricinus helyett), sőt — *Wéber* Aladár kecskeméti birtokos úrtól hallottam — öngyilkosság céljából is. Ez utóbbi azonban nem volt célirányos, mert az orvosi praxisban a rézgálic hánytatóként használtatván, a bánatos béres is, némi siralmas katzenjamer árán megszulta az „önhalált“.

Ilyen népszerű szert persze, hogy felhasznál az itteni erdészet is. Tudott dolog, hogy a heves talajú homokbuckákban, ahol pásztás, vagy gödör-ültetéssel fenyőt telepítünk, a felporhanyított sávok és foltok teli lesznek cserebogárpajoddal, melyek aztán a csemete gyökerét elrágják. Ez ellen védekezett egy öreg izsáki erdőszolga, *Horváth* István, a következő eredeti módon:

Azt a pépet, melybe a csemetéket ültetés előtt mártogatják, nem vízzel, vagy hígított trágyalével, hanem mésszel közömbösített rézgálicoldattal készíti, oly módon, mint ezt a síma szőlővessző ültetésekor csinálta. A szőlőnél is ugyanez a baj a pajoddal. Ott bevált, a csemetéknél én eddig nem tudom megállapítani, használt-e, mert a hajszálgyökörek érzékenységre való

tekintettel igen híg oldatot csináltattam s a kísérlet csak a múlt év tavaszán kezdődött. Kiss Ferenc min. tanácsos úr, a „homokász“-ok nesztora, biztatott rá, amikor elmondtam neki a dolgot, mondván: Ha sikerül valami ilyen szert taláni, amit pajod ellen használni lehet, nagy ember leszel az öreg *Horváth*-tal együtt! Ugyanezt mondom én is kollégáimnak: kísérletezzünk! Csupán arra kérem az erd. kísérleti állomást, közölje, mily %-ig mehetünk el az olcsóbb és pár évig ható mérgek használatában, hogy az a csemeték gyöngye gyökerének ne ártson meg?

A magánerdők őrzése. Tudott dolog, hogy a háború előtti évtizedekben a homoki erdőkkel kevesebbet törődtek. Így jöttek létre aztán Orgovány, Jakabszállás, Izsák, Fülöpszállás stb. pestmegyei községek határában nagy, 1—3000 holdnyi területen futóhomokos kopár legelők, melyek valaha uradalmak, vagy közbirtokosságok erdei voltak s azok parcellázása vagy felosztása alkalmával 1—10, sőt 0.1—0.5 k. holdas részletekben a vevők, illetve résztulajdonosok birtokába jutottak.

Az új birtokosoknak első dolguk volt természetesen az erdőt kiírtani; mivel pedig ezek az erdők mindenütt messze estek a községektől, más művelés alá nem fogták azokat, hanem — sajárt — vagy bárányért — kiadták juhlegelőnek, amivel aztán az írtás után sarjadó erdőt végképpen kipusztították.

Az 1920 és következő években, a megkezdett propaganda hatása alatt, ezeken a buckákon is kezdtek a gazdáik erdőt telepíteni. Az eredmény az összes községekben azonos volt: az új ültetések a legbarbárabb módon lelegeltették, s ha már nagyocskák voltak a csemeték, egyszerűen letördelték azokat, hogy lomjukhoz jobban hozzáférjen a juh.

Ezek a kopár buckák (Orgoványon a Tolvajos, Izsákon a Matyó, Fülöpszálláson a Sashegy stb.) mind nagyon távol: 6—12 kilométerre vannak a községektől, tanya alig egy pár van azon a tájon, a tanyai lakosokat pedig teljesen fölösleges az erdők őrizetére felkérni, mert hiszen az ő jószágai okozzák a károkat. Ezeken a silány helyeken 2—3 család letelepszik, olcsó pénzen vásárol egy pár hold homokot s ezen a címen ugyanannyi száz holdat legeltet. A mezőőr gyakran társ az ilyen legeltetési részvénytársulatokban, néha csöndes szemlélője a dolgoknak, de még véletlenül sem tanuja, vagy pláne feljelentője a legeltetési kihágásoknak. Itt még az ökológia uralkodik, hiszen 3 évvel ezelőtt azért ütötték agyon a sashegyi csösz, mert „spion“ volt! Elképzelhető, hogy azok a jószándékú magyarak, akiket erdő ültetésére sikerült kapacitálni, az ilyen

tapasztalatok után, milyen propagandát fejtenek ki! Azt ám, az erdősítés — ellen!

És itt hasztalan minden. Főszolgabíránk igazán lelkes támogatója az erdősítés ügyének, a feljelentett bűnösöket legkíméletlenebb szigorral bünteti, csak hogy elrettentő példát statuáljon. Hiába, ha nem tudjuk elébe állítani a bűnösöket. A tulajdonos több órányi távolban lakik, a szomszéd nem segít megőrizni az erdőt, a mezőőr kap is, nem is, fizetést, úgyhogy, mint mondtam, inkább ő is legeltet, hogy valami jövedelme legyen a hivatalból.

És ezek még csak az önként erdősítők! Mi lesz, ha az 1923:XIX. tc. alapján az összes birtokosokat erdősítésre kötelezzük?

Az ilyen összefüggő, nagy, homokos-buckás területet állami kezelésbe kellene venni, 1000—1500 holdanként egy erdőőrt oda tenni, aki nem sógor-koma a legeltetőkkel, hanem felesküdt, katonaviselt m. kir. altiszt. Illetményföldet azon az 1000 holdon talán csak találunk neki, fizetését, építendő kis házának törlesztését fedezné az az összeg, amit most a tulajdonosok földadó stb. címén fizetnek s ami az erdősítés bekövetkeztével elmaradna. Ez az erdőőr csemetekertet is gondozhatna s ami a legfontosabb, megszűnne az a kifogás: hiába ültetnek, úgy is lelegeltetik. Nálam 4—5 ember elég lenne, pedig bizony mondom: nem minden alap nélkül rossz a hire némely adófizető polgártársunk előtt, pl. az orgoványi buckáknak!*

A talaj tápanyagkészletének vizsgálata. A „Nemzeti Ujság“ 1927 február 23. számában, Krausz Ernő okl. gazda tollából közli az alábbi ismertetést:

Ma már nem vértelen teória, hanem három év óta kipróbált segédeszköze a mezőgazdasági gyakorlatnak a „*növényfiziológiai analízis Neubauer Ottó módszere szerint.*“

Nagy vonásokban a következőkben óhajtom ismertetni ezt a szellemes és igen megbízhatónak bizonyult metódust. A talaj növényi tápanyagkészletének bármily *kémiai* úton való megállapítása nem lehet kielégítő, mert kémiai úton meghatározott kálium-, foszfor-, vagy nitrogéntartalom még korántsem fejezi ki a talajnak e tápanyagokban való azt a készletét, amely a növényi gyökér fiziológiai abszorpciója részére hozzáférhető. E kérdésben irányadó tehát *csakis fiziológiai analízis lehet*, a Neubauer-analízis pedig ideláisan ilyen.

* Teljesen egyetértek cikkíróval abban, hogy — amint ezt már egy ízben említettem —, a *legelső lépés* megfelelő erdőőri szervezet kiépítése volna. Szerk.

A vizsgálandó földből a tábla számos helyéről és különböző mélységből (az erre vonatkozó általános érvényű előírások szerint) jól elkevert átlagpróbát vesznek, amelyet olyan módon, hogy a próba az analízisig változáson át ne essék (tehát nem hirtelen szárítva és kifogástalanul csomagolva) a kísérleti állomásra küldenek. Itt a próbából 100 grammot ugyanannyi teljesen steril és tápanyagmentes kvarchomokkal kevernek (hogy nagyobb gyökerezési lehetőséget nyerjenek) és a keveréket körülbelül 1 négyzetdeciméter alapu üvegedénybe teszik, aztán még 150 gramm ugyanolyan kvarchomokot szórnak fölé és az előkészített edénybe 100 szem rozst vetnek el kifogástalan csirázású betegségmentes, egyenletes fajtából. Az edénykísérletet gyakran *desztillált* vízzel öntözik és nedves atmoszférában tartják. A kicsirázott rozs bőségesen gyökeret ver, 14–18 napig fejlődik, aztán gondosan kiszedik gyökerestől és a földtől tisztán lemossák, elhamvasztják és e csiranövények hamuját — szigorúan vegyészszemélyzet által — igen *precíz* kémiai analízis alá vetik, kvantitave káliumra és foszforsavra nézve. *A hamuban talált kálium (K_2O) és foszforsavanyhidrin (P_2O_5) csak a megvizsgálandó földből származhat, ha levonásba hozzuk a 100 vetőmag káli és foszfortartalmát, amelyet egy ú. n. „yakkísérlettel, tisztán a steril és K_2O és P_2O_5 -mentes kvarchomokban nevelt 100 ugyanolyan fajtájú és minőségű rozsmag 14–18 napos csiranövényeinek hamuanalíziséből állapítanak meg.*

Neubauer sok évi munka, számtalan sorozatos kísérlete alapján megállapította, hogy minden föld, amely (a vakkísérlet eredményének levonása után kereken) *kevesebb mint 30 milligramm káliumot (K_2O), illetőleg 7.5 milligramm foszforsavat (P_2O_5)* adott 14–18 nap alatt a 100-rozs csiranövénynek, *trágyázásra szorul*, még pedig annál inkább, minél kevesebbet mutat az analízis ezen „határértékeknél“.

Nem tudnánk-e mi ebből az eljárásból valamit a magunk hasznára fordítani? Egy bizonyos, az állandó és nagyobb, 5–20 k. holdas csemetekertek talaját jó volna így módon megvizsgálni, Előbb azonban azt kellene megállapítani, hogy az akác, fenyő stb. csemeték mily tápanyagot igényelnek s miből mennyit? Gyakran megtörténik, hogy hosszabb használat után a csemetekert talaja elszegényedik, azt trágyázással sem tudjuk feljavítani. Fontos pedig ez most, mert a községek most fognak csemetekerteket felállítani az 1923 : XIX. t.-c. végrehajtása kapcsán, ezek pedig többnyire állandó jellegűek lesznek.

De a csemetekerti problémán túl is: nem kell-e ismerni a beerdősítendő talajok tápanyagtartalmát, a 10–30 év előtt erdősített talajok mostani tápanyagkészletét, a fanem-változtatás előtt álló, vagy a most folyamatban levő lecsapolás által fizikai és kémiai összetételükben megváltozott talajok tartalmát?

Illetékes tudósaink dolga lenne (ha ugyan a német erdészeti kísérleti állomások meg nem tették már) a fenti módszert mezőgazdaságiból erdészetivé tovább fejleszteni. Hát ha ezek a kísérletek csak egy lépéssel is, előre vinnék a nekünk, erdészetnek átadott rossz talajok megismerését?

Ha támaszkodhatnánk az így nyert eredményekre, talán új oldalról világosodnék meg az akác = talajkiéltő, fenyő = talajjavító — probléma is?

A külső adatgyűjtéshez szívvel-lélekkel társulnánk, csupán irányítást kérünk!

Szabadszállás.

Krizmanits Ferenc.

A szilfa magjának csemetekerti vetése. A szilfa magja nyár elején akkor érik, amikor kivált az Alföldön már nagyobb a meleg és főként a szárazság, mint amilyen a mag csírázásához és a zsenge csíranövényke fejlődéséhez és megmaradásához kedvező lenne, ami miatt vagy már a mag hiányosan, rosszul csírázik és kél ki vagy a csíranövény nem állja ki a hőséget és szárazságot és belepusztul. Elégge bizonyítja mindezt a számos sikertelen szilvetés.

Ha a magvetéssel ilyen kedvezőtlen viszonyok között sikert akarunk elérni, különleges módon és különös gonddal kell eljárunk, különben iparkodásunk kárba vész.

A csírázáshoz világosság nem szükséges; feltételei: a meleg, levegő és nedvesség. Az első kettővel szemben az a tenni valónk, hogy ne zárjuk el, a kellő nedvesség azonban többnyire nincs meg, vagy ha meg is van, könnyen eltűnik s így annak néha a meglétéről is gondoskodni kell, a megmaradásáról pedig mindig.

Minthogy a szil magja aránylag rövid idő alatt érik meg; érés után azonnal hűll és csírázóképesességéből már rövid idő alatt is veszít: a vetés kedvező ideje csak néhány naphoz van kötve.

Hogy ezt a néhány napot teljesen és eredményesen kihasználhassuk, már a vetés előtt éber figyelemmel kell kísérni a mag fejlődését és elő kell készíteni — ha nincs, be kell szerezni — talajtakarónak valamiféle elhalt növényi anyagot: szalmát, szalmatörmeléket, szalmahulladékokat, éretlen szalmastrágyát, lekasált vagy sarlózott vagy, kigyomlált és megszáritott, csírázóképes magot nem tartalmazó gyomféléket vagy fűféléket, sást stb.

Ha a csemetekert talaja nem egész könnyű, laza (pl. televényes homok), s így a magvak takarására nem megfelelő, akkor erre a célra televénnnyel, szárított és apróra morzsolt marhatrágyával, fűrészporral, többhónapos fahamuval, esetleg homokkal is kevert, könnyű és porhanyó magtakaró földet is készítünk.

Magérés előtt úgy egy héttel, felássuk és apróra megműveljük a bevetendő földet és várjuk az esőt. Ha a vetés előtti 2—3-ik napig vagy nem esett vagy kevés esett, akkor rózsán vagy más vízporlasztón át jól megöntözzük a földet s öntözés után a gyűjtött növényi anyaggal úgy betakarjuk, hogy a talaj seholse látszódjék. Elegendő eső esetén a talajt éppen így takarjuk be.

A mag érettségét annak hullni kezdése jelzi, az előbb zöld szárnyak megfehéredése pedig mutatja. Ekkor ne várjuk be, míg a mag magától lehull, hanem rázzuk, tépjük le s elvetésig mindig lazán és szellősen tartsuk, mert igen könnyen fülled. Emiatt a magnak vasúton való szállítása is nagyon kockázatos, de ha kénytelenek vagyunk vele, ne sajnáljuk az expresszszállítás több költségét. Mindenesetre legjobb, ha magunk szedjük a magot és azonnal elvetjük. Ha ez elháríthatatlan ok miatt nem történhetik meg azonnal, akkor árnyas, szellős helyen legfeljebb jó tenyérnyi vastagon terítsük ki a magot és minden nap forgassuk meg.

A magot úgy vessük el, hogy a talajtakaró anyagot keskeny pásztánként mindig csak a vetés helyéről szedjük le, hogy a munkás ne a csupasz földön, hanem a takarón taposson. Egy folyóméteren 400—600 szem magot vetünk. Az elvetett magot a földhöz gyöngén hozzányomkodjuk, hogy ahhoz hozzásímuljon és olyan vékonyan takarjuk be, hogy csak éppen hogy ne látszódjék. A magtakaró földet ne nyomkodjuk meg, hogy így lazán hagyva az alsóbb nedvességet ne szívja fel és ne párologtassa el.

A már kész vetősorok közét fokozatosan, de mindjárt betakarjuk az elszedett növényi anyaggal, magukat a vetősorokat pedig vékony rétegben, lazán rakott vastagszálú szalmával, ágas-bogas, apró galyacskákkal vagy ezekhez hasonló anyaggal, de bármivel is lazán takarjuk be.

Az így elkészített vetést nem igen fog kelleni öntözni, de ha ez az eset mégis bekövetkeznék, akkor lehetően aprógalyú rózsával s ezt is közele tartva öntözzük a vetéssorokat.

A sorköztakaró-anyagot akár állandóan is ott tarthatjuk s csak akkor vesszük el ideiglenesen, mikor kapálnunk és gyomlálnunk kell, amire a takarás mellett ritkábban lesz szükség.

A vetést kísérjük állandóan éber figyelemmel, hogy a szükség szerint idejében megtegyünk mindent, ami a sikert biztosítja. A szil csiranövénykéje igen gyöngye, ami miatt megtörténik, hogy a takaróföldet néha nem tudja áttörni. Pizskálgassuk meg tehát a kelés idején közbe-közbe a takaróföldet s ha ezt az esetet látjuk, segítsünk a kelés kibúvásban a takarónak fagereblyével gyöngéden történő feltörésével.

Nem csupán a szilmag vetésénél járhatunk el a leírt módon, hanem más olyan fafajánál is, amelyet nyáron szoktunk vetni (szil, fehér stb. nyár, fűzfélék, eper) és olyanokénál, amelyek vagy különlegesen kívánják a talaj nedvességét (éger, nyír) vagy egyébként is kényesek (aprómagú fenyők) vagy szerfelett drágák (duglázsfenyő).

Béky Albert.

Hogyan lehet félárú jeggyel Budapestre utazni március 13—április 6-ig? Az OMGE szokásos évi tenyészállatvására és gépkiallítása március 25—27-ig fog tartani. A Máv. és a kezelésében levő Hév. vonalakra 1 P, a Déli vasút vonalára 1 P 80 fillérnek bélyegben, vagy készpénzben való beküldése ellenében a *Felső-dunántúli Mezőgazdasági Kamara* (Győr, Bissinger-park 32.) a kiállításra utazóknak a félárú jegyre jogosító igazolványt megküldi. Az igénybevétel nincsen korlátozáshoz kötve, s aki a tenyészállatkiállítást és vásárt megtekinti s igazolványát ott lebélyegezteti, bármelyik osztályon féljeggyel utazhatik. Nemcsak birtokosok, bérlők, gazdatisztek, kigazdák, jegyzők, papok, tanítók vehetik igénybe úgy a maguk, mint családtagjaik részére a félárú jegyet, hanem a községi, közigazgatási, szövetségi stb. tisztviselők is. A levélben jelezni kell az indulási és érkezési állomást és a vonalat, amelyre az igazolvány kiállítandó. Csoportosan utazó, legalább 10 tagból álló társaság szintén részesülhet félárú jegyben.

A rozsnyói öregdiákok találkozója Budapesten. A rozsnyói róm. kath. és evangélikus főgimnáziumnak öregdiákjai közös találkozóira gyűlnek össze 1927 május 7-én Budapesten a tavaszi nemzetközi vásár alkalmával. Tervbe van véve egy „*Diákszövetség*” alakítása, melynek célja és feladata lesz az arra reászoruló volt diáktársak erkölcsi s anyagi támogatása. Ezúton is felkéri a bizottság az öregdiákokat (ha netalán közvetlenül nem is kaptak volna felhívást), hogy a találkozón okvetlenül résztvenni és résztvételiüket a „*Rosznyói öregdiák találkozó szervezőbizottsága, Budapest, IX., Ferenc-körút 33. I. Telefon: József 31-84.*” címre bejelenteni szíveskedjenek. A tavaszi vásárra (április 30—május 9.) érkezők vásári igazolványok birtokában 50 százalék vasúti utazási kedvezményben részesülnek. Igazolványok a budapesti és vidéki kereskedelmi és iparkamrák útján szerezhetők be.

A Vállalkozók Lapja értesíti lapunk olvasóit, hogy szerkesztőségének és kiadóhivatalának új címe: *Budapest, VI., Podmaniczky-utca 27.* (Teréz-körút sarok.) Új telefonszám: *Teréz 120-69.*

Beszámoló a gyermeknevelési alapról. Az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intézőbizottsága Spettmann János min. tanácsos elnöklése mellett, 1926. évi december hó 29-én tartotta a rendes évnegyedes ülését.

Az ülés egyik legfontosabb tárgya a m. kir. földművelésügyi miniszterium számvevőségének erdészeti csoportja által is felülvizsgált és helyesnek talált zárszámadás letárgyalása és a felmentvény megadása volt.

1. Zárszámadás az 1925/1926. évről.

Folyószám	Tárgy	A m. kir. postatakarékpénztárnál				A Magy. Földhitelint. Orsz. Szövetségénél				Együtt	
		készpénz		betét		folyószámla		értékpapír			
		K	í	K	í	K	í	K	í	K	í
	Bevételek.										
	Maradvány az 1924/25. évről:										
1	Az alaptőkének ..					57 71		32,326.800	—	32,326.857	71
2	A tartaléktőkének ..					14,583.448	03			14,583.448	03
3	A folyó kezelésnél ..	485.941	—	44.063	74	69,259.694	26			69,789.699	—
	Folyó évi bevételek:										
4	Járulékok és adományok ..	85,579.470	—							85,579.470	—
5	Gyümölcsöző tőkék kamatai ..					7,099.796	—			7,099.796	—
6	Különléle bevételek										
7	Átutalás az Altr. banktól a postatakarékpénztárba										
8	Átutalás a postatakarékpénztárból az Altr. bankba ..					57,00.000	—			57,500.000	—
9	Gyümölcsözőleg elhelyezett tőkék										
10	Átutó bevételek ..										
11	Térítmények segélyrészletekre ..										
	Bevételek összege:	86,065.411	—	44.063	74	148,442.996	—	32,326.800	—	266,879.270	74
	Kiadások.										
1	Kifizetett segélydíjak ..	16,806.000	—							16,806.000	—
2	Kezelési kiadások ..	3,307.598	—			124.296	—			3,431.894	—
3	Különléle kiadások										
4	Átutalás az Altruista banktól a postatakarékpénztárhoz										
5	Átutalás a postatakarékpénztártól az Altr. bankhoz	57,500.000	—							57,500.000	—
6	Gyümölcsözőleg elhelyezett tőkék ..			44.063	74					44.063	74
7	Átutó kiadások ..										
8	Ertékpapírvásárlásokra fordított összeg ..										
	Kiadások összege:	77,613.598	—	44.063	74	124.296	—			77,781.957	74
	Összehasonlítás.										
	A bevételek összege	86,065.411	—	44.063	74	148,442.996	—	32,326.800	—	266,879.270	74
	A kiadások összege	77,613.598	—	44.063	74	124.296	—			77,781.957	74
	Maradvány az 1925/26. év végén	8,451.813	—	—	—	148,318.700	—	32,326.800	—	189,097.313	—

II. Az 1925/26. évi tiszta jövedelem és az alaptőkét megillető

^{1/5}rész kiszámítása.

a) Valódi bevételek:

1. Járulékokból és adományokból befolyt	-- -- --	85,579.470 K -- f.
2. Gyümölcsöző tőkék kamataiból befolyt	-- -- --	7,099.796 „ -- „

A valódi bevételek összege 92,679.266 K -- f.

b) Valódi kiadások:

1. Kezelési kiadások	-- -- --	3,431.894 K -- f.
2. Különféle kiadások	-- -- --	— — —

A valódi kiadások összege 3,431.894 K -- f.

Összehasonlítás:

A valódi bevételek összege -- -- -- 92,679.266 K -- f.

A valódi kiadások összege -- -- -- 3,431.894 „ -- „

Tiszta jövedelem 89,247.372 K -- f.

Ebből az alaptőkét illeti: $89,247.372 : 5 = 17,849.474$ K 40 f., maradna tehát kiosztható: $89,247.372 - 17,849.474$ K 40 f. = $71,397.897$ K 60 f., mivel pedig a segélyek csak ezresekben (71,397.000) adatnak ki, ennél fogva az alaptőkére esik $89,247.372 - 71,397.000 = 17,850.372$ K -- f.

III. Az alaptőke nyilvántartása.

Maradvány az 1924/25. évről -- -- -- 32,326.857 K 71 f.

1925/26. évi gyarapodás -- -- -- — — —

Az 1925/26. évi jövedelem ^{1/5} része (II.) szerint -- -- 17,850.372 „ -- „

Az alaptőke maradványa az 1925/26. év végén (III.) 50,177.229 K 71 f.

IV. A tartaléktőke nyilvántartása.

Maradvány az 1924/25 évről -- -- -- 14,583.448 K 03 f.

Gyarapodás az 1925/26. évben -- -- -- 35,599.781 „ 68 „

Összbevétel 50,183.229 K 71 f.

Összkiadás az 1925/26. évben -- -- -- 6.000 „ -- „

A tartaléktőke maradványa az 1925/26. év végén (IV.) 50,177.229 K 71 f.

V. Folyó kezelés.

Maradvány az 1925/26. év végén (I.) szerint -- -- 189,097.313 K -- f.

Levonva az alaptőkére eső részt

(III.) szerint -- -- -- 50,177.229 K 71 f.

és a tartaléktőkére eső részt

(IV.) szerint -- -- -- 50,177.229 „ 71 „ 100,354.459 „ 42 „

Marad folyó kezelésre (V.) -- -- -- 88,742.853 K 58 f.

VI. A segélyek nyilvántartása.

a) Az 1924/25. tanévre engedélyezett segélyek:

1. Maradvány az 1923/24. év végéről -- -- -- 6.000 K -- f.

2. Gyarapodás az 1924/25. év folyamán -- -- -- 625.000 „ -- „

3. Fogytkozás -- -- -- 631.000 K -- f

a) Hátralék az 1925/26. év végén -- K -- f.

b) Az 1925/26. évre engedélyezett segélyek:

1. Engedélyezés az 1925/26. évre	16,000.000 K — f.	
2. Gyarapodás az 1925/26. év folyamán	1,750.000 „ — f.	17,750.000 K — f.
3. Fogymatkozás az 1925/26. év folyamán	— — — —	16,175.000 „ — „

b) Hátralék az 1925/26. év végén 1,575.000 K — f.

a) és b) együtt — — — — — 1,575.000 K — f.

d) Az átfutók összege — — — — — — —

e) Az 1926/27. évben segélyképen kiosztható — — — 71,397.000 „ — „

A folyó kezelésre rendelkezésre álló összeg (V.) 88,742.853 K 58 f.

Budapest, 1926. évi július hó 7-én.

Dr. Szabó Sándor s. k.

m. kir. erdőszámtanácsos az alap számvevője

Örvendetesen állapítjuk meg, hogy ez a régente oly nagy szociális jelentőséggel bíró intézmény újlag kezd élni, fejlődni és áldásosan működni!

Hogyan kell a birtokosoknak az erdei facsemetéikkel bánni?* Az erdei facsemetének életereje a gyökerében van. A gyökér csakis a földben érzi magát otthon és jól; a szabad levegőn (kivált napos, szeles helyen) olyanforma kedvezőtlen körülmények között van, mint a vízből kivett hal: előbb-utóbb elpusztul, kiszárad, vagy legalább is nehezen fogamzik meg. *A legtöbb sikertelen ültetésnek, különösen fenyőnél az az oka, hogy a csemete gyökere soká volt a levegőn, sőt szeles, napos helyen.*

Ezért, ha csemetét várunk, árnyékos s lehetőleg széltől védett helyen, üde földben háromszögalakú keresztmetszettel bíró árkocskát ásunk, melyben a csomagolásból kibontott csemetét vékony (legfeljebb tenyérnyi vastag) rétegben az árok részüjére azonnal kitergetjük, de úgy, hogy gyökerük az árok fenekén meg ne görbüljön. Ha a föld nem nyirkos, akkor a csemeték gyökerét és alatta az árok földjét jól megöntözzük. Erre legalább is jó tenyérnyi vastagon földet hánynunk a csemeték gyökerére és még törzsének egy részére is. Ezt a takaróföldet már ne öntözzük meg, mert e nélkül jobban tartja az alsó nedvességet.

Ha az ősszel kapott és a fenti vermelésből kiszedett csemetét valamely ok miatt nem sikerül ősszel elültetni, akkor *télire újra* árkoljuk el, úgy hogy mélyebb árkot ásunk, a csemetéket legfeljebb 2—3 rétegben rakjuk bele s legalább arasznyi vastag földréteggel takarjuk be.

* Ezt a hozzánk is megküldött *tájékoztatót* közérdekű voltánál fogva közöljük. Értesülésünk szerint Békly Albert m. kir. főerdőtanácsos állította össze.

Szerk.

Ültetéskor mindig csak annyi csemetét szedünk ki az árok-ból, amennyit egy óra alatt el tudunk ültetni. A kisebb csemetéket (főként a fenyőket) kosárban nedves moha, vagy nedves falevelek között, avagy faedényben híg iszap között elhelyezve szállítjuk az ültetés helyére s az ültetőmunkás ültetés közben abból szedi ki egyenként a csemetéket. Szekéren is szállíthatjuk nedves szalma között a csemetéket. Száraz időjárásnál tanácsos a csemeték gyökerét szállítás előtt híg iszapba bemártani.

Az erdei facsemeték gyökerét ne kurtítsuk meg; legfeljebb a többi közül túlságosan kinyuló, avagy a kiszedés alkalmával, illetőleg szállítás közben netalán megsértett gyökérszállakat messzük vissza. A teljes gyökérrel elültetett csemete fogamzik meg legbiztosabban. A csemeték *törzsecskéjét* az akácnál és a gyökeres dugványoknál (pl. a nyárnál) ültetés után 1—2 centiméteres csomk hagytásával töben levágjuk, a többi fafaját nem bántjuk.

Az ültetőgödört olyan nagyra ássuk, hogy a csemete gyökere jól beleférjen. A csemetét a gödör közepébe tartva, gyökérezetét úgy igazítsuk el, ahogy az eredeti helyén lehetett. A gyökér körül óvatosan és adagonként jó földet szórjunk s e közben a csemetének gyenge fölfelé rázásával kezünkkel is segítsünk, hogy a jó föld a gyökerek közé kerüljön. Ha a gödör már feléig megtelt földdel, akkor a földet, oldalról befelé irányuló kéznyomásokkal a gyökérezethez és a gödör fenekéhez nyomkodjuk s ügyeljünk arra, hogy hézag közben ne maradjon. Utána a gödört színig megtöltjük földdel és ismét megnyomkodjuk. A még megmaradt vagy esetleg a közelből vett földből pár ujjnyi vastag földréteget lazán rakunk a gödör tetejébe. Ezt a laza réteget nem szabad lenyomkodni, mert így jobban tartja az alsóbb nedvességet; az agyagos föld pedig nem cserepesedik meg.

A csemetét az elültetés megkezdésekor mélyebben helyezük a gödörbe, mint ahogyan eredeti helyén volt, — mert az ültetés közben való fölfelé húzás, rázogatózás miatt a teljes elültetés után a gödör színénél így is magasabbra kerül. Ez a különbség azonban a gödör földjének s vele együtt a csemetének súlylédésével kiegyenlítődik.

Ültetni sikeresen lehet ősszel is lombhullás után, amíg a föld fagya engedi és *tavasszal* is a nedvkeringés megindulása előtt. Utóbbinál azonban ne tévesszük szem elől, hogy a nedvkeringés a növényben jóval korábban megindul, mint ahogyan az a rügyek duzzadásán látszik; előbb ugyanis új gyökérhajtásokat fejleszt a növény. Száraz éghajlat alatt (mint amilyen a Nagy-Alföldé) lombfáknál legsikeresebb a késő őszi, a fenyők-nél pedig a föld fagyának kiengedése után azonnal való télvégi ültetés.

A csemetéknek erdőtelepítésre alkalmas minőségét ne azok földfeletti része, hanem gyökere szerint bíráljuk el. Lombfáknál 40—50, fenyőknél 25—30 centiméter hosszú s többágú gyökérrel bíró csemete felel jól meg az ültetéshez. Egyéves tölgycsemete gyökere 35—50 centiméter hosszú szokott lenni; ága nem is igen van csak ú. n. hajszálgyökerek vannak a vezérgyökéren. Az ilyen csemete egészen jó erdőtelepítésre, még ha törzsecskéje 10—15 centiméternyinél nem is nagyobb és jobb ha így ültetjük el, mint hogyha még egy évig a csemetekertben tartanánk, mert akkor már a gyökere nagyon hosszú s esetleg csak megcsontkítva ültethető el.

Az erős vezérgyökerű s egyszersmind nagymagú fafajok (tölgy, cser, szelíd dió, fekete dió, gesztenye) csemetéire hátrányos a gyökéresonkítás, ép ezért ezeket jobb vetni, mint ültetni a beerdősítendő területre. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ültetéssel nem lehet kielégítő eredményt elérni.

A sima (nem gyökeres) dugvánnyal való dugványozás ideje a nedvkeringés megindulása előtti télvégi és tavaszeleji időszak. Megfelelő dugványhossz könnyű talajon 30—50, nehéz talajon 25—30 centiméter. A vessző csakis kellően megfásodott hajtásokról vehető. Fel nem ásott vagy nem forgatott talajban a dugványnak olyan gödröt ássunk, mintha csemetét ültetnénk. A kiásott földet megporhanyítjuk s visszahányjuk a gödörbe, de közbe meg-megnyomkodjuk a visszarakásnál, hogy a föld összeálljon. Az így előkészített gödörbe a dugványt függélyes helyzetben lyukító fa vagy vas alkalmazásával ültetjük be. A dugvány vége csak 1—2 centiméterre maradjon kint a földből.

Szép és jó erdő csak megfelelő sűrűségű telepítésből származik. Ezért 150 centiméternél nagyobb sortávolságot s 100 centiméternél nagyobb csemetetávolságot ne vegyünk. Egy kataszteri holdra 3840 kereken 4000 darab csemete szükséges. A lassú növéssű lombfáknál (pl. a tölgynél) és a fenyőknél jobb lesz a 125 centiméteres sor és 80 centiméteres csemetetávolság vagy az 1—1 méteres távolságú hálózat. E két esetben (5755) 6000 darab csemete kell 1 kataszteri holdra.

A siker érdekében ügyelni kell arra is, hogy *a fafajokat a nekik megfelelő helyre ültessük.* Erre nézve csak nagyvonású tájékoztatásra szolgáljanak az alábbiak:

Akácot igen silány homokba, kifuvásba, szikbe, hideg, erősen kötött, nehéz vagy nyirkos talajba vagy olyan jó talajba, ahol a talajvíz a gyökereig felhatolhat — ne telepítsünk. Hei-lyénvaló az akác futó, vagy mozgó homokon, a tanya- és mindennemű gazdasági fásításnál, valamint omlós hegyoldalak és vízmosások megkötésénél.

A tölgy csak elég jó erőben levő talajban nő értékes fává.

A magas (közönséges) *kőris* a hegyeslevelű (jókori) és a fürtös (hegyi) *juhar* csak üde, porhanyó és termékeny talajban nőnek nagy fává. Különösen igényes a *kőris*. A *csér*, *szil*, *hárs*, *vadcseresznye* és *nyár* előbbieknél elégülékenyebbek.

Vízállásos helyre legjobb a fehér (tiszai) és a törékeny (csöreg) fűz, vizes helyre pedig a mézgás éger. A *szikét* legjobban állja a zöldjuhar, szil, fehér és kanadai nyár, vadkörte, amerikai *kőris*, celtisz, olajfa (ezüstfa), tamariska. *Gyengén szikes* talajon megy a tölgy, csér, szofóra és glédics is. *Silány homokra* (buckatetőkre, homokhátakra) feketefenyőt (a Nyírségen erdei fenyőt is) ültessünk.

Tanyafásításra legjobb a gyümölcsfa, az akác, az eperfa, szofóra, kanadai nyár és a *kőrisfa*. Élősövénynek megfelel a glédics, makkfűz, vesszős fagyal, galagonya és a tujaféle.

Fasoroknak és mezőgazdasági földek beszegélyezésére a fenti talajnemek szerint kínálik az akác, szofóra, mezei szil, *kőris*, zöld és korai juhar, ezüstlevelű *hárs*, kanadai, fekete- és jegenyenyár, eperfa, glédics, celtisz és ezüstfa. Önként érthető, hogy itt is gyümölcsfafélék vehetők számításba oly esetben, ahol a védelem és gondozás könnyű szerrel biztosítható.

A m. kir. belügyminiszternek 64.399/1926. B. M. számú körrendelete.

A községi (városi) mérnökök magángyakorlata.

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének, Budapest székesfőváros polgármesterének is.)

A Mérnöki Rendtartásról szóló 1923 : XVII. t.-c. a régebbi állapottal szemben mérnököket és mérnökhelyetteseket különböztet meg.

Önálló magángyakorlat folytatására és mérnöki kamarai tagságra csak azok a mérnökök (mérnök, építésmérnök, gépésmérnök, vegyészmérnök, bányamérnök, kohómérnök, erdőmérnök, közgazdasági mérnök) jogosultak, akik a mérnöki oklevél megszerzése után háromévi gyakorlatot folytattak. A mérnöki kamara tagjai közé is — eltekintve az átmeneti intézkedésektől — csak ezek vehetők fel. Mindaddig, amíg az okl. mérnök a 3 évi gyakorlatot meg nem szerezte, csak mérnökhelyettes, aki önálló munka végzésére, helyesebben önálló magángyakorlat folytatására nem jogosult.

Tudomásomra jutott, hogy a törvény intézkedéseivel szemben némelyik község olyan mérnököt is alkalmazott, aki magánmérnöki önálló gyakorlat folytatására nem volna jogosult, mert az előírt hároméves gyakorlatot nem szerezte meg. Sőt jóváhagyott szabályrendeleteik alapján községek nemesak meg-

engedik, hanem a magángyakorlat folytatására, illetve bizonyos minimális díj lefizetése mellett magánmunkálatok elvégzésére kötelezik is mérnökeiket. Ennek következtében egészen kezdő, gyakorlat nélküli mérnökök kamarai tagsággal rendelkező és sokkal nagyobb gyakorlati tudással bíró mérnökök fellett gyakorolnak felügyeleti jogkört, végeznek a község (város) részére fontos mérnöki munkákat, amelyek gyakorlati szaktudást igényelnek és végül törvénybe ütköző módon folytatnak magángyakorlatot, mert a hivatkozott t.-c. 3. §-a szerint magángyakorlatot csak az a mérnök folytathat, akit a mérnöki kamara tagjai sorába felvett.

Hogy a törvény rendelkezéseinek érvényt szerezzenek, a kereskedelemügyi miniszter úrral egyetértőleg felhívom Alispán (Polgármester) Urat, intézkedjék, hogy a községi (városi) mérnöki állások betöltésénél csak olyan pályázó jelöltségek, aki a mérnöki kamara tagja, vagy amennyiben az illető községi (városi) mérnöknek magángyakorlatot folytatni nem szükséges és kamarai tag lenni nem kíván, az illető mérnök minden körülmények között olyan legyen, aki a kamarai tagságra érett, tehát mielőtt községi (városi) mérnökké megválasztatott, legalább 3 évi előzetes, tényleges, a kamarai szempontoknak is megfelelő mérnöki gyakorlatot igazol.

A községi mérnökök ügyével kapcsolatban az 1923 : XVII. t.-c. 29. §-ának a közalkalmazásban lévő mérnökök összeférhetetlenségi esetére vonatkozó rendelkezésére is fel kell hívnom Alispán (Polgármester) Úr figyelmét.

Állandó panaszok tárgya ugyanis, hogy a városi és községi mérnökök figyelmen kívül hagyják a törvény azon rendelkezését (1923 : XVII. t.-c. 29. §.), hogy közalkalmazásban álló mérnök nem vállalhat megbízást olyan magánmunkára, amelynek megbírálására vagy tárgyalására az a hivatal illetékes, amelyhez ő tartozik. A törvény ezen tilalma ellenére eljáró mérnök a törvény 67. §. 3. pontjába ütköző kihágást követ el.

Felhívom ennélfogva Alispán (Polgármester) Urat, hogy a községi, illetőleg városi mérnöktisztviselőket a törvény tiltó rendelkezéseire és a tilalom megszegésének következményeire figyelmeztesse.

Budapest, 1927. évi január hó 12-én.

A miniszter helyett:

Dr. Ladik Gusztáv s. k., államtitkár.

Közlemény az erdészeti államvizsga tárgyában. Az érdekeltek tájékoztatására és biztosabb értesítése végett közhírré teszem, hogy a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminisztérium 1927. évi január hó 31-én kelt 140.744/26. számú rendeletével a nagy-

méltóságú m. kir. földmívelésügyi miniszter úrral egyetértőleg kivételesen megengedte, hogy mindazok a hallgatók, akik a főiskolán kötelezőleg előírt 8 félévet a régi államvizsgai rendszer szerint lehallgatták, de vizsgahátralékuk miatt oklevelet még nem szereztek, az államvizsga alapján oklevelet az 1925. évi április 21-én kelt 5568. számú pénzügyminiszteri rendeletben megállapított határidőtől eltérőleg 1928. évi tavaszig szerezhessenek. Ezen határidőn túl ezek a hallgatók is oklevelüket csak az érvényben álló szigorlati rendszer alapján szerezhetik meg.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK

az erdészeti szolgálat köréből

A m. kir. földmívelésügyi miniszter az állami erdőmérnökök összesített személyzeti létszámában *Gohn Emil* m. kir. főerdőmérnököt és *Molesány Gábor* erdőtanácsosi címmel felruházott m. kir. főerdőmérnököt a VIII. fizetési osztályba m. kir. erdőtanácsosokká kinevezte.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter az alföldi erdőtelepítés keretében az erdősítés terén szerzett érdemeiért *Krix Ferenc* gazdálkodó vaskuti lakosnak elismerését fejezte ki.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter az alföldi erdőtelepítés keretében a gazdasági fásítás terén szerzett érdemeiért *Iványi István* gazdálkodó, orosházai lakosnak elismerését fejezte ki.

*

A m. kir. földmívelésügyi miniszter *Schlosser István* m. kir. főerdőtanácsost Debrecenből áthelyezte a miskolci erdőigazgatósághoz Miskolcra, továbbá *Kostialik János* m. kir. főerdőtanácsost Gödöllőről és *Maróthy Emil* m. kir. főerdőmérnököt Miskolcra kölcsönösen áthelyezte s mindkettőt az erdőrendezői teendők ellátásával bízta meg.